

Het Gierzwaluwverhaal

Theo van Lent

Als de Gierzwaluw één van je favoriete vogels is en je krijgt een jong in handen dat je ook nog eens groot weet te brengen, wordt zo'n belevenis een klassiek vogelverhaal. In het Vogelcafé! werd toen gezegd: "Dat is leuk voor in *De Gierzwaluw*". Goed, daar gaat-ie dan.

FOTO: INEZ

16 Juli 1989

Voor de zoveelste keer zit ik in de Spaanse Pyreneeën tussen de gieren, de Zwarte Tapuiten en de Grijze Gorzen, als op een avond Pépé de *hostaleigenaar* grijnzend naar me toekomt met een kartonnen koekjesdoos. Met een Gierzwaluwjong erin, dat angstig met zijn grote bruine ogen omhoog kijkt. De vogel is in Candanchu op de grond gevonden. Pépé heeft meteen gezegd, dat er een Nederlandse vogelaar bij zijn hostel kam-

peert en dat wel even zal regelen. Ik heb totaal geen ervaring met vogels grootbrengen, maar ik beloof mijn best te doen. De vogel is veel kleiner dan volwassen exemplaren. Vooral de handpennen zijn nog kort. Op zijn buik is een plek onbevederd en midden op die roze huid kleeft een klein stukje teer. Waarschijnlijk te vroeg uitgevloegen en op de grond terechtgekomen. De hoofdkleur is zachtbruin, bij lange na niet het zwart van de volwassen vogels. Een opvallende lichte keelvlak en overal snippertjes wit op de kop en de

vleugelboeg. Mijn vriendin Inez en ik vangen muggen en voeren ze hem met wat water. Is het te veel, te weinig? Het lijkt me het beste om in een dorp een bewoond Gierzwaluwnest te vinden, een ladder te vragen en ons jong erbij te zetten. In de tussentijd laten we de vogel in de doos, die is voor hem ook het meest vertrouwd.

17 Juli 1989

We maken 's morgens een tocht langs dorpen en dorpjes. Nesten genoeg, maar behoorlijk hoog en zonder

stevige ladder niet te bereiken. En op de bevolking hoeven we al helemaal niet te rekenen: stop dat beest toch in de pan! We besluiten de opvoeding zelf ter hand te nemen en kopen voor 95 pesetas een vliegmepper. Dat gedoe met muggen wordt niets. Te klein. Waarmee zouden die Gierzwaluwen na een voedseltocht thuiskomen? Ik ken die foto's van voedselballen van 2000 insecten; en ik dan mug voor mug voeren? Dus het worden grote blauwzwarte bromvliegen, die achter het hostel bij de vuilnisbakken in grote hoeveelheden voorhanden zijn. We vullen de sluitdop van een Spafles met water en laten de dode vliegen weken. Bij de eerste voerbeurt verorbert het jong er vijf. Beetje water na, een wit poepje als dank en hobbelen op de korte pootjes terug in de doos. Als er Gierzwaluwen luidruchtig langs vliegen, kijkt ons jong meteen op en volgt ze met zijn ogen. Elke aangeboden vlieg eet hij op. Ik weet niet of je te veel kan geven, maar zolang hij blijft eten, lijkt het me goed. Het dagtotaal komt op 25 vliegen. We hangen een handdoek aan de tent als imitatie-dakpan en leggen onze vogel daaronder te slapen.

18 Juli 1989

Ook vandaag moet ik het bekje van de Gierzwaluw nog openhouden om er eerst

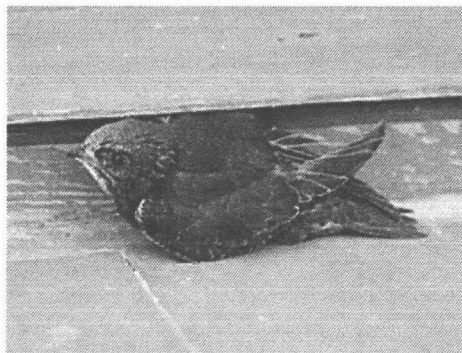

FOTO: INEZ

Als er Gierzwaluwen luidruchtig langs vliegen, kijkt ons jong meteen op en volgt ze met zijn ogen.

water in te gieten. Dan voert Inez met een pincet de vliegen, elke dag weer wat meer. Met tochtjes gaat de vogel mee in de doos, zit op tafel tussen de koffiekopjes en trippelt rond. Ik zie dat de handpennen gestaag groeien. 's Nachts maakt onze Gierzwaluw geluid: een zacht voortdurend herhaald *prieew, prieew* dat op geen vogel-CD staat die ik ken. Ik neem het op.

19 Juli 1989

Vandaag een bergwandeling met de Gierzwaluw in de doos in een rugzak. Dat pikt hij allemaal. Gevoerd met echte

bergvliegen. De onbevederde buikhuid met het stukje teer blijft zo, ik had gehoopt dat het teer zou loslaten. We kijken alvast rond voor een plek om hem los te laten, een bergelling lijkt goed. Maar hoe vind je hem terug als hij tussen de struiken neerkomt? In 1984 heb ik een jonge Gierzwaluw op de grond gevonden tijdens een vogeltocht, op een parkeerplaats onder een kerkdak. Zijn eerste vlucht was blijkbaar een val. Iemand zei dat je de vogel zo hoog mogelijk moest opgooien. Dat deed ik. Het jong leek net zo hard weer neer te komen, maar begon te vliegen, met vleugelslagen die we van volwassen Gierzwaluwen niet kennen. Ineens lukte ►

het en loste hij op in de groep soortgenoten die hem leken te begeleiden.

Dat beest zat wel beter in het vlees dan de onze, dus Inez en ik blijven nog wat dagen voeren. De handpennen groeien met de dag. We houden kleine vlieg oefeningen door onze Gierzwaluw heen en weer te gooien. Hij vliegt dan steeds een stukje, maar laat zich graag opvangen. Elke dag vergroten we de afstand. Door het voeren en de beschutting wordt onze Gierzwaluw een huisdier. Hoe gaan we dat beest loslaten? Je kunt elke vogel op zeker moment terugzetten op een goed plekje, maar een Gierzwaluw niet. Die moet uit zichzelf wegvliegen. Maar waar en wanneer?

20 juli 1989

Vandaag zijn we op een dorps-terras en voeren routineus onze Gierzwaluw onder de verbaasde ogen van enkele Spanjaarden en een Belgisch gezin. Voor het eerst is onze vogel actief met toilet maken, trilt bij het zien van de eerste vlieg en kijkt steeds op als hij rondsuzende soortgenoten ziet of hoort. De laatste blauwige hulsjes van de handpennen versnipperen en vallen af. Het geprieeuw wordt steeds luider.

21 en 22 juli 1989

Vanwege het noodweer - en het kan loos gaan in de Pyreneeën - betrekken we een kamer in het hostel, zodat onze Gierzwaluw een echt huisdier wordt. Ook Pépé ziet dat het ooit binnengebrachte diertje een stevige vogel is geworden. We maken geen tochtjes door het slechte weer, ik jaag op de terrasvliegen en we wachten op een mooie dag. De vlieg oefeningen gaan door, maar dan binnenskamers. Soms vliegt het beest even rechthoekig en lijkt ook te weten waar hij zal landen. Toch is dat nog wat anders dan wat je in de boeken leest, dat jonge Gierzwaluwen meteen na het verlaten

van het nest in de lucht blijven en duizenden kilometers naar het zuiden trekken.

23 juli 1989

Een prachtige ochtend. Na een stevig ontbijt voor onze Gierzwaluw rijden we naar het dorpje Bailo en lopen een pas gemaaid stuk land op. Er is al flink wat zon, geen wind en de plaatselijke Gierzwaluwbevolking zwiert om de toren van het dorp. Dit is de plek en dit is de tijd! Ik gooi onze vogel eerst tweemaal op, zoals ik dat elke dag wel een paar keer heb gedaan. Hij dwarrelt weer omlaag en ik vang hem. Daarna komt de proef. Ik houdt de vleugels dicht tegen de romp en gooi 'm omhoog als een dartpijl. De vogel gaat vliegen met snelle vleugelslag, blijft horizontaal en krijgt langzaam vaart. Tot onze verbazing vliegt hij echt weg, draait een cirkel, zeilt even, ontwijkt een telefoonlijn, komt weer onze richting op, stijgt hoger en mengt zich tussen de volop roepende soortgenoten. Het echte moment van afscheid zie ik in mijn kijkerbeeld, wanneer ik in een oogwenk niet meer kan vaststellen welke Gierzwaluw de onze is. Daar staan we in dat veld, met koekjesdoos, pincet en blauwe flessendop. Het voelt leeg en emotioneel en toch heeft het zo moeten gaan. De hele dag blijven we kijken naar Gierzwaluwen maar geen een jong met iets kortere vleugels is te zien, alleen razendsnelle adulten. Het schijnt dat jonge Gierzwaluwen snel het nestgebied verlaten, ik ken van niemand verhalen van uitgevlogen jongen die teruggezien zijn in het broedgebied. Twee jaar later ben ik 's zomers weer in de Pyreneeën en let nóg meer op Gierzwaluwen dan anders. Ben jij het? Of jij? ■

Theo van Lent
Reijnier Vinkeleskade 25/1
1071 SR Amsterdam